

ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการเกี่ยวกับบทบาทของศึกษาริการอำเภอ
ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี

นายวิชาญ ไทริวิจิตร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-137-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**OPINION OF SANGHA ADMINISTRATIVE OFFICERS CONCERNING ROLES
OF DISTRICT EDUCATION OFFICERS IN PROMOTING RELIGIOUS AFFAIRS
IN CHANGWAT SUPHAN BURI**

Mr. Vichan Pothivijit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-137-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการเกี่ยวกับบทบาทของศึกษาธิการอำเภอ
ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี

โดย

นายวิชาญ โพธิ์วิจิตร

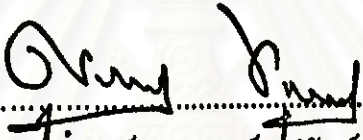
สาขาวิชา

บริหารการศึกษา

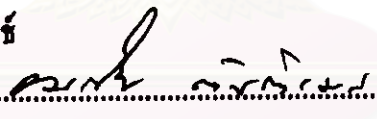
อาจารย์ที่ปรึกษา

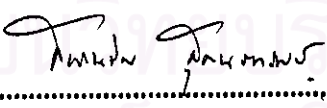
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศานานจิตร สุคนธทรัพย์

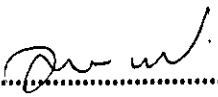
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ หุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ดันติเมธ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศานานจิตร สุคนธทรัพย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรณีภา กุปรัตน์)

วิชาญ โทธีวิจิตร : ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ เกี่ยวกับบทบาทของศึกษาราชการอำเภอในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในจังหวัดสุพรรณบุรี (OPINION OF SANGHA ADMINISTRATIVE OFFICERS CONCERNING ROLES OF DISTRICT EDUCATION OFFICERS IN PROMOTING RELIGIOUS AFFAIRS IN CHANGWAT SUPHAN BURI)
อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. สนานจิตร สุคนทรทรัพย์; 127 หน้า. ISBN 974-638-137-7.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่ควรจะเป็นและบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาราชการอำเภอในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ตามความคิดเห็นของพระสังฆาธิการในจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัยสรุปจากรายการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระดับสูงสุดพบว่า พระสังฆาธิการทั้งหมดเห็นด้วย ที่ศึกษาราชการอำเภอปฏิบัติงานแทนกรมการศาสนา และเห็นว่าศึกษาราชการอำเภอควรมีบทบาทส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา 4 ด้าน ตามที่กระทรวงศึกษาราชการกำหนด เมื่อพิจารณาเรียงด้าน ด้านศาสนศึกษาควรส่งเสริมเรื่อง การถวายความรู้พระสังฆาธิการและโยวาทจักร ด้านการพัฒนาศาสนสถานควรส่งเสริมเรื่องการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาควรส่งเสริมเรื่องการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ด้านประสานและส่งเสริมการค้าเนินงานพระศาสนา ควรส่งเสริมเรื่องงานนิคมกัถ

บทบาทที่เป็นจริงพบว่า ศึกษาราชการอำเภอปฏิบัติบทบาทสอดคล้องกับความคาดหวังของพระสังฆาธิการทั้ง 4 ด้าน การปฏิบัติบทบาทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง พระสังฆาธิการเสนอแนะให้ ศึกษาราชการอำเภอ ปรับปรุงบทบาทในงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ศึกษาราชการอำเภอต้องเป็นนักประสานงานที่ดี

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติคน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3971677227 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: SANGHA ADMINISTRATIVE OFFICERS / EXPECTED ROLES / ACTUAL ROLES/ DISTRICT EDUCATION OFFICERS / PROMOTION OF RELIGIOUS AFFAIRS

VICHAN POTHIVIT : OPINION OF SANGHA ADMINISTRATIVE OFFICERS CONCERNING ROLES OF DISTRICT EDUCATION OFFICERS IN PROMOTING RELIGIOUS AFFAIRS IN CHANGWAT SUPHAN BURI.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SNANCHIT SUKONTASAP, Ph.D. 127 pp. ISEN 974-638-137-7.

The purpose of this research was to study the opinion of Sangha Administrative Officers concerning expected roles and actual roles of district education officers in promoting religious affairs in Changwat Suphan Buri.

Findings summarized from the interview results with highest frequencies revealed that :

1. All Sangha Administrative Officers accepted the role of district education officers in acting on behalf of Religious Affairs Department. Roles expected by Sangha Administrative Officers were in accordance with the four main functions specified by the Ministry of Education. In the area of religious education, district education officers were expected to convey knowledge to Sangha Administrative Officers and those acting on behalf of a monk. Concerning the area of religious property development, it was expected that district education officers should contribute in maintenance and management of religious property. In Buddhism propagation, expected roles were promoting ordination of novices in summer and organizing activities on religious days. As for coordination and promotion of religious affairs, district education officers were expected to manage monthly food allowance for monks.

2. The actual roles performed by district education officers were consistent with the four main functions expected by Sangha Administrative Officers. The level of appropriateness in role performance was rated medium. It was suggested that district education officers ought to improve the roles in Buddhism propagation. Performing the role as a good coordinator was also suggested.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สนานจิตร สุคนธทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและ ข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยด้วยดีมาตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุน อุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาต่างๆ รวมทั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้แก่ พระศรีปริยัติโกศล เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี รองศาสตราจารย์ คร.อมรชัย ดันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.ณัฐนิภา กุปรัตน์ อาจารย์กอบกุล พฤกษ์วัน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คร.จำลอง นักพื่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านฝึกอบรมสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ และขอกราบขอบพระคุณเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่กรุณาให้ความ อนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการ เข้าศึกษาต่อ ขอขอบใจ คุณละออ และเด็กชายธิดิ โพธิ์วิจิตร ซึ่งให้กำลังใจและให้การสนับสนุน แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.4 ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	9
1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	11
2.2 บทบาทของศึกษานิเทศก์	15
2.3 พระสังฆาธิการ	27
2.4 การส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา	30
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	41
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปผลการวิจัย	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	83
5.3 ข้อเสนอแนะ	89
รายการอ้างอิง	91
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก	96
ภาคผนวก ข	98
ภาคผนวก ค	102
ประวัติผู้วิจัย	127

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	41
3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงาน แทนกรมการศาสนา	45
4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับขอบข่ายของบทบาทที่ควรจะเป็น ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา	47
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรจะเป็น ด้านศาสนศึกษา	48
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรจะเป็น ด้านการพัฒนาศาสนสถาน	52
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรจะเป็น ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	54
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรจะเป็น ด้านการประสานและส่งเสริมการดำเนินงานพระศาสนา	57
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับขอบข่ายของบทบาทที่เป็นจริง ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา	60
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง ด้านศาสนศึกษา	62
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง ด้านการพัฒนาศาสนสถาน	65
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	67
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง ด้านการประสานและส่งเสริมการดำเนินงานพระศาสนา	70
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสม ของการปฏิบัติบทบาท.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการปรับปรุงบทบาท	74
16	จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	76
17	สาระสำคัญของเอกสารที่วัด ได้รับจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	78

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย